

Innkalling

Utvalg:	Formannskapet
Møtested:	Formannskapssalen
Dato:	24.04.2019
Tidspunkt	Kl. 10:00

Forfall skal meldes via Møteportalen. Kan også meldes til Servicetorget i tillegg, tlf. 75182200.

Vararepresentanter møter kun ved spesiell innkalling.

Med henvisning til forvaltningsloven § 8, 3. ledd, vil en be om at beskjed om mulig inhabilitet blir meddelt Servicetorget.

Forvaltningsloven § 8, 3. ledd:

"Medlem skal i god tid si fra om forhold som gjør eller kan gjøre han ugild (inhabil). Før spørsmålet avgjøres, bør varamann eller annen stedfortreder innkalles til å møte og delta ved avgjørelsen dersom det kan gjøres uten vesentlig tidsspille eller kostnad."

Sakliste

Sak nr.	Sakstittel
017/19	Søknad om tilskudd til innkjøp av varmepumper
018/19	Søknad om videreføring av status som nasjonalparkkommune

Trofors, den 15. april 2019

Bjørn Ivar Lamo
Ordfører

for
Øyvind Toft
Rådmann

Ingerlise Holme

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
017/19	Formannskapet	24.04.2019

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Søknad om tilskudd til innkjøp av varmepumper

Sammendrag:

I brev av 13. mars 2019 søker Grane samfunnshus om kommunal støtte til innkjøp av varmepumper.

Vurdering:

Fra 2020 er det ikke lengre lov å bruke fossil olje eller parafin til oppvarming til hus. For å imøtekomme dette forbudet har styret i Grane samfunnshus investert i varmepumper som ny oppvarmingskilde.

De kjøpte først to varmepumper som ble plassert i salen, men disse klarte ikke yte tilstrekkelig oppvarming av hele huset. Det ble derfor besluttet å kjøpe to til, en til salen og en i gangen. Innkjøpene av varmepumpene, samt montering og installering, har en prislapp på kr. 142 000,-. Med bakgrunn i at denne summen er et solid innhugg i husets økonomi, søker styret om tilskudd fra Grane kommune.

I henhold til retningslinjer for tildeling av kulturmidler i Grane skal det av budsjettposten for kulturmidler avsettes et årlig beløp på kr 100 000,-. Denne summen skal gjennom året benyttes til søknader om støtte til større arrangement, større innkjøp, oppstarttilskudd og reisetilskudd.

Administrasjonen behandler øvrige søknader oppad til kr 5 000,-, mens søknader som overstiger denne sum behandles av Formannskapet. Dette i henhold til retningslinjer for tildeling av kulturmidler.

Saldo på budsjettposten for tildeling av kulturmidler er pr. 25. mars 2019 kr. 95 000,-.

Administrasjonen ønsker å opplyse om at Kommunestyret i forbindelse med budsjettvedtak for 2019, har bevilget et tilskudd på kr. 15 000,- til Grane samfunnshus.

Rådmannens innstilling:

Formannskapet i Grane kommune innvilger søknad fra Grane samfunnshus med et tilskudd på kr. 15 000,- til innkjøp av varmepumper. Beløpet dekkes av konto 2420-14700-385 (Kulturmidler).

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
024/19	Nærings- og naturforvaltningskomite	24.04.2019
018/19	Formannskapet	24.04.2019
	Kommunestyret	

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Søknad om videreføring av status som nasjonalparkkommune

Trykte vedlegg:

22.03.2019	66606	Nasjonalparkkommune invitasjon til kommunene om å søke status
22.03.2019	66607	Nasjonalparkkommune Kriterier
22.03.2019	66608	Nasjonalparkkommune Kriterier brev fra Miljødirektoratet
22.03.2019	66609	Nasjonalparkkommune Prosedyre vedrørende søknad
22.03.2019	66610	Nasjonalparkkommune oversikt kommuner

Sammendrag:

I 2015 lanserte regjeringen en ny merkevare- og kommunikasjonsstrategi for Norges nasjonalparker. Dette fordi det er et mål at verneområdene skal bli en viktig ressurs i samfunnsutviklingen. Merkevarestrategien skal medvirke til å gi nasjonalparkene en tydeligere identitet og sikre mer helhetlig informasjon om nasjonalparkene sine verdier. Strategien skal også styrke nasjonalparkene som attraksjoner for besøkende med en høy kvalitet på tilbudet i og rundt parkene. Da vil flere bruke nasjonalparkene og den lokale verdiskapingen kan øke. Samtidig skal naturverdiene i parkene sikres på en enda bedre måte.

Merkevarestrategien legger opp til et utstrakt samarbeid mellom nasjonalparkstyrene, besøkssentrene, nasjonalparkkommunene, nasjonalparklandsbyene og forvaltningsmyndighetene for andre verneområder, de såkalte «aktører under merket». Miljødirektoratet er ansvarlig for implementeringen av merkevarestrategien og har en koordinerende rolle på nasjonalt nivå, mens aktørene vil stå for den praktiske gjennomføringen av strategien.

Nasjonalparkkommunene får et ansvar for å gjennomføre merkevarestrategien, og det stilles andre krav til kommunene enn tidligere. Samtidig gir statusen rettigheter til å bruke merkevaren i arbeidet med lokal verdiskaping og profilering av kommunen.

Kommuner som er søknadsberettiget, kan søke om å bli godkjent som nasjonalparkkommune når kommunestyret har gjort vedtak om at kommunen skal oppfylle kriteriene for nasjonalparkkommuner. Kravet til kommunen er at tiltak for å oppfylle kriteriene skal innarbeides i kommunens planverk og virksomhet for øvrig. Innarbeiding i kommuneplanen skal senest skje ved første revidering av kommuneplanen.

Eksisterende nasjonalparkkommuner som blir godkjent etter nye kriterier, må også innarbeide kriteriene i kommuneplanen så snart de er godkjente og senest innen 2023.

Grane kommune ble av Direktoratet for naturforvaltning godkjent som Nasjonalparkkommune i 2010 iht. daværende kriterier for å få tildelt denne statusen som gjelder frem til 2021. Statusen utgår dersom kommunen ikke søker om ny godkjenning iht. nye krav og kriterier. Jfr. informasjon i Grane kommunestyre den 26.09.2018. Grane kommune må derfor ta stilling til om det er ønskelig å søke på nytt om å få beholde statusen som nasjonalparkkommune.

I dag er det 34 kommuner som har status som nasjonalparkkommune. De første nasjonalparkkommunene fikk statusen i 2008, og de siste i 2012. Kriteriene som ble brukt da kommunene ble tildelt statusen, var i stor grad basert på nasjonalparkareal i kommunen.

For å være søknadsberettiget til status som nasjonalparkkommune iht. Miljødirektoratets nye krav, må kommunen ha:

- En hel nasjonalpark innenfor kommunegrensen, eller
- nasjonalparkareal og delta i et interkommunalt samarbeid med andre kommuner med nasjonalparkareal angående informasjon, tilrettelegging og reiselivliv, eller
- et autorisert besøkscenter for nasjonalpark eventuelt et informasjonssenter med samarbeidsavtale med et besøkscenter for nasjonalpark som gjelder tilsvarende samarbeidskrav som over.

Dersom kommunen tilfredsstillter Miljødirektoratets krav til å få status som nasjonalparkkommune, kan kommunen søke om å få tildelt statusen, men i tillegg stilles flg. kriterier som må følges opp av kommunen:

1. Kommuneplan – Nasjonalparkkommunen skal forankre sin status som aktør under merkevaren Norges nasjonalparker i sitt planverk.
 1. Nasjonalparkkommunens ansvar og rolle under merkevaren Norges nasjonalparker skal beskrives i kommuneplanen.
 2. I kommuneplanens samfunnsdel beskrives mål og strategier for kommunen som nasjonalparkkommune.
 3. I handlingsdelen beskrives konkrete tiltak og hvordan de skal gjennomføres i kommunal virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlige organer, frivillige organisasjoner og private aktører.
 4. I kommuneplanens arealdel skal det tas hensyn til verneområdene og verneverdiene i områdene. Det må komme frem hvordan kommunen gjør dette ved bruk av arealformål og eventuelle hensynssoner.
 5. Nasjonalparkens plass som attraksjon og satsingsområde skal beskrives i kommuneplanen. Kommuneplanen skal støtte opp om besøksstrategien for nasjonalparken (e) og de øvrige verneområdene i kommunen og slik bidra til en funksjonell overgang mellom verneområdene og områdene utenfor.
 6. Nasjonalparkkommunen skal gjennom et aktivt og kontinuerlig arbeid vurdere behov for endringer og forbedringer som bidrar til merkevarens målsetting om mer besøk, økt verdiskaping og bedre vern. Forslag til forbedringer tas opp under den årlige revisjonen av handlingsdelen.
 7. Nasjonalparkkommune skal gjennomgå status på kriteriene hvert fjerde år i forbindelse med revidering av kommuneplanen. Statusen sendes Miljødirektoratet.

2. Kundereisen – Nasjonalparkkommunen skal som aktør under merkevaren Norges nasjonalparker være med å innfri merkevarens målsetting om mer besøk, økt verdiskaping og bedre vern.
 8. Nasjonalparkkommunen er forpliktet til å delta i de arenaene nasjonalparkstyrene har etablert som faglig rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg.
 9. Nasjonalparkkommunen skal ha minst en naturlig innfallsport til nasjonalparken i form av et tettsted. Tettstedet skal ha grunnleggende servicefunksjoner som dekker primære behov i et kundereiseperspektiv, herunder informasjon, overnatting, matservering og dagligvarehandel.
 10. Nasjonalparkkommunen skal ha en stedsutviklingsplan for tettstedet / tettstedene som er valgt som innfallsport til nasjonalparken.
 11. Nasjonalparkkommunen skal ha turmuligheter og merkede stier.
 12. Nasjonalparken skal legge til rette for stedsnære aktivitets-, friluftslivs- og opplevelsestilbud.
 13. Nasjonalparkkommunen skal, i tett samarbeid med sitt respektive verneområde- / nasjonalparkstyre, informere om de nærliggende verneområdene og tilbudene i randsonen til disse. Dersom det skal informeres om merkevaren skal kommunens nasjonalparkkommunelogo benyttes, ikke respektivt kommunevåpen og det tilhørende malverket. All informasjon skal være i henhold til Designmanual for Norges nasjonalparker og holdes oppdatert.
 14. Nasjonalparkkommunen skal være en aktiv pådriver og tilrettelegger for å høyne kvaliteten på alle punktene i kundereisen, innenfor sitt nedslagsfelt. Dette medfører tett dialog med kommersielle og ikke-kommersielle aktører.
3. Kompetanse – Økt kompetanse skal sikre god lokal kunnskap om nasjonalparkkommunen, verneområdene og god service til gjestene.

3.1 Nasjonalparkkommunen skal gjennomføre eller bidra til tiltak som styrker kompetansen innen verdiskaping, besøksforvaltning, vern og vertskapsfunksjon i egen kommune

Videre prosedyre og eventuelt søknad om og tildeling av status som nasjonalparkkommune blir slik:

- Kommunestyret vurderer og eventuelt fatter vedtak om at kommunen skal implementere kriteriene for nasjonalparkkommuner i kommuneplanens samfunnsdel og øvrige planverk og i kommunens virksomhet for øvrig.
- Kommunen sender søknad til Miljødirektoratet om å bli godkjent som nasjonalparkkommune. Følgende informasjon skal fremgå av søknaden:

Kommunens navn, adresse og org.nr.

Navn på kontaktperson, telefon -/mobiltelefonnr. og e-postadr.

Følgende vedlegg skal følge søknaden:

Kopi av kommunestyrevedtak og saksfremlegg.

Tidfestet handlingsplan for implementering av kriterier for å være aktør under merkevaren Norges nasjonalparker. Handlingsplanen skal vise hvordan kommunen har tenkt å innarbeide kriteriene i kommuneplanen ved første rullering og senest innen 2023.

Dokumentasjon på at kommunen er søknadsberettiget, jfr. punktene ovenfor.

- Miljødirektoratet tildeler statusen hvis søknaden er fullstendig og kommunen oppfyller kravene ovenfor. Miljødirektoratet avviser søknaden om søkeren ikke kvalifiserer til statusen. Miljødirektoratets avgjørelse kan ikke påklages.

Miljødirektoratet kan / vil frata kommuner statusen som nasjonalparkkommune hvis kommunen ikke innarbeider kriteriene i kommunens virksomhet, eller kommunens bruk av merkevaren ikke er i tråd med retningslinjene. Tilbaketrekking av statusen vil ikke kunne påklages.

Vurdering:

Grane kommune har hatt status som nasjonalparkkommune siden 2010, dvs. i snart 10 år. Det er vanskelig å vurdere hva denne statusen har betydd for Grane kommune, men statusen har blitt profilert ved at nasjonalparklogoen er benyttet på kommunens hjemmeside og på brevark. Uansett er det en status som kun et utvalg av landets kommuner har pr. i dag.

Miljødirektoratet legger nå opp til en mer omfattende strategi ift. merkevaren Norges nasjonalparker. Målsettingen er at «godkjente kommuner» skal kunne ta del i denne strategien for å høste fordeler av å ha nasjonalparkareal innenfor kommunegrensen.

En må anta at Grane kommune fyller kravet til å søke om å få statusen som nasjonalparkkommune i og med at kommunen har deler av Børgefjell og Lomsdal – Visten nasjonalparker innenfor kommunegrensen, og har et tettsted i tilknytning til en innfallsport til Lomsdal – Visten nasjonalpark. I tillegg samarbeider kommunen med de andre kommunene som er berørt av de samme nasjonalparkene i regi av medlemskap i styrene og i de administrative utvalgene for nasjonalparkene.

Dersom Grane kommune blir godkjent og får fornyet status som nasjonalparkkommune, vil dette forplikte mye mer enn tidligere. Nå blir det krav om at statusen skal innarbeides i kommuneplanen, og det er en rekke kriterier som skal oppfylles. Dette innebærer et omfattende arbeid for å få dette innarbeidet i kommuneplanen og annet planverk, men så skal dette også følges opp i praksis med gjennomføring av tiltak. Dersom kriteriene ikke blir fulgt opp av kommunen, vil Miljødirektoratet frata kommunen statusen.

Iht. vedtatt planstrategi skal kommuneplanens samfunnsdel og arealdel revideres i perioden 2017 – 2020. Dette arbeidet er pr. dato ikke påbegynt, men når dette skal gjennomføres må det være klarlagt om kommunen kan få ny status som nasjonalparkkommune og om dette er ønskelig.

Den nye merkevarerstrategien skal ikke bare omfatte nasjonalparkareal, men også andre verneområder. Grane kommune har pr. i dag en forholdsvis stor andel av totalarealet som er vernet både som naturreservat og nasjonalparkareal. Iht. nye utredninger om skogvern, kan det totale vernearealet i kommunen bli utvidet, og spørsmålet blir da om det er mulig å utnytte dette på en positiv måte ved at kommunen kan få status som nasjonalparkkommune. Dette vil eventuelt kreve mye oppfølging av administrasjonen, og det vil derfor være behov for at andre blir engasjert i dette arbeidet.

Grane Næringsutvikling AS er pr. i dag engasjert til å være kommunens administrative kontakt for medlemskapet i Norges nasjonalparkkommuner, samt representere Grane kommune i de administrative utvalgene for nasjonalparkene Børgefjell og Lomsdal – Visten. Det vil derfor være naturlig at Grane Næringsutvikling AS engasjeres videre til gjennomføringstiltak iht. kriteriene dersom kommunen blir godkjent som nasjonalparkkommune.

Hvorvidt om en fornyet status som nasjonalparkkommune vil medføre økt lokal verdiskaping og andre positive ringvirkninger for Grane kommune er vanskelig å vurdere, men det kan likevel være verdt et forsøk på først å søke om å få tildelt statusen og så innarbeide kriteriene i kommuneplanen ved neste revisjon.

Rådmannens innstilling:

Grane kommune søker Miljødirektoratet om å få godkjent status som nasjonalparkkommune iht. fastsatt prosedyre. Kriteriene implementeres i kommuneplanen ved neste revisjon og i andre planverk og i kommunens virksomhet forøvrig ved anledning.

Etter adresseliste

Trondheim, 15.05.2018

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/5611

Saksbehandler:
Reidar Dahl

Nasjonalparkkommuner som aktører under merkevaren Norges nasjonalparker Invitasjon til kommunene om å søke status som nasjonalparkkommune

I 2015 lanserte regjeringen en ny merkevare- og kommunikasjonsstrategi for Norges nasjonalparker. Målet for strategien er at flere skal besøke nasjonalparkene, bedre vern og større verdiskaping. Merkevaren innebærer en helhetlig visuell profil som skal gjøre nasjonalparkene mer gjenkjennelige og tilgjengelige. Nasjonalparkkommunene skal bruke merkevaren i profileringen av nasjonalparkene og av kommunen. Kommunene inviteres nå til å søke om status som nasjonalparkkommune. Kommunene må være søknadsberettiget for å kunne søke.

Merkestrategien legger opp til et utstrakt samarbeid mellom nasjonalparkstyrene, besøkssentrene, nasjonalparkkommunene, nasjonalparklandsbyene og forvaltningsmyndighetene for andre verneområder, de såkalte "aktører under merket". Miljødirektoratet er ansvarlig for implementeringen av merkestrategien og har en koordinerende rolle på nasjonalt nivå, mens aktørene vil stå for den praktiske gjennomføringen av strategien. For å nå målsetningene for strategien, kreves det et målrettet arbeid fra aktørene under merkevaren.

I dag er det 34 kommuner som har status som nasjonalparkkommune. De første nasjonalparkkommunene fikk statusen 2008, de siste i 2012. Kriteriene som ble brukt da kommunene ble tildelt statusen, var i stor grad basert på nasjonalparkareal i kommunen. Statusen ble gitt for perioden fram til 2018. Denne ble i 2017 forlenget fram til 2021.

Når nasjonalparkkommunene får et ansvar for å gjennomføre merkestrategien, stilles det andre krav til kommunene enn i 2008. Kriteriene for nasjonalparkkommuner som aktører under merkevaren ble fastsatt i 2017, se vedlegg 1 og 2.

Et sentralt begrep i merkestrategien er "kundereisen". Kundereisen kan for eksempel starte når en besøkende finner informasjon på nettet, fortsetter med å besøke en nasjonalparkkommune eller et

besøkssenter og drar videre til en nasjonalpark. Konseptet er at "et besøk et sted/hos en aktør fører til besøk hos en annen". Merkevaren skal skape gjenkjennelighet gjennom hele "kundereisen". Det forutsetter at aktørene må samarbeide.

Kriteriene for nasjonalparkkommunene skal sikre at kommunen følger opp ansvaret og oppgavene det medfører å være aktør. Det gjelder egen virksomhet og i samarbeidet med andre aktører under merket, lokalt næringsliv og andre.

En kommune som er godkjent som "aktør under merket"/nasjonalparkkommune kan og skal bruke merkevaren i profileringen av kommunen.

Invitasjonen går til kommunene som er berettiget til å søke om status som nasjonalparkkommune. For å være søknadsberettiget (se også vedlegg 3), må kommunen:

- ha en hel nasjonalpark innenfor kommunegrensen
- eller
- ha nasjonalparkareal og delta i et interkommunalt samarbeid med andre kommuner med nasjonalparkareal angående nasjonalparkinformasjon, tilrettelegging og reiseliv
- eller
- ha et autorisert besøkssenter nasjonalpark evt. et informasjonssenter med samarbeidsavtale med et besøkssenter nasjonalpark gjelder tilsvarende samarbeidskrav som over.

I særlige tilfeller kan kommuner som ikke tilfredsstillter kravene ovenfor, søke om status som nasjonalparkkommune. Kommunen må da be Miljødirektoratet om en vurdering av om de er søknadsberettiget.

Invitasjonen til å søke om status som nasjonalparkkommune går til kommuner som har nasjonalparkareal, se vedlegg 4. Informasjon om at kommuner kan søke om status som nasjonalparkkommune vil også bli lagt ut på Miljøkommune.no.

I vedlegg 3 fremgår hva søknaden skal inneholde og gangen i behandlingen av søknader. Miljødirektoratet vil behandle søknadene fortløpende. Søknader fra kommuner som i dag er nasjonalparkkommuner og søknader fra kommuner som ikke er det, vil bli behandlet på samme måte.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Olav Nord-Varhaug
seksjonsleder

Reidar Dahl
seniorrådgiver

Vedlegg:

1. Kriterier for nasjonalparkkommuner for å være aktører under merkevaren Norges nasjonalparker
2. Brev fra Miljødirektoratet av 31.05.2017: Kriterier for nasjonalparkkommuner for å være aktører under merkevaren "Norges nasjonalparker"
3. Prosedyrer vedrørende søknad om status som nasjonalparkkommune
4. Kommuner med nasjonalparkareal større enn 1 km²

Nyhetsmelding fra KLD 13.04.2015: Ny merkevare- og kommunikasjonsstrategi for Norges nasjonalparker: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ny-merkevare--og-kommunikasjonsstrategi-for-norges-nasjonalparker/id2405689/>

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

**Norges
nasjonalparkkommuner
og nasjonalparklandsbyer**

Besøksadresse
Brubakken 2
2686 Lom

Postadresse
Postboks 5
2688 Lom

Kontakt
Sentral +47 61 21 12 00
Direkte +47 974 22 461
post@npkl.no
Organisasjonsnummer 914 889 375

Norges nasjonalparkkommuner og nasjonalparklandsbyer
att. Medlemmene

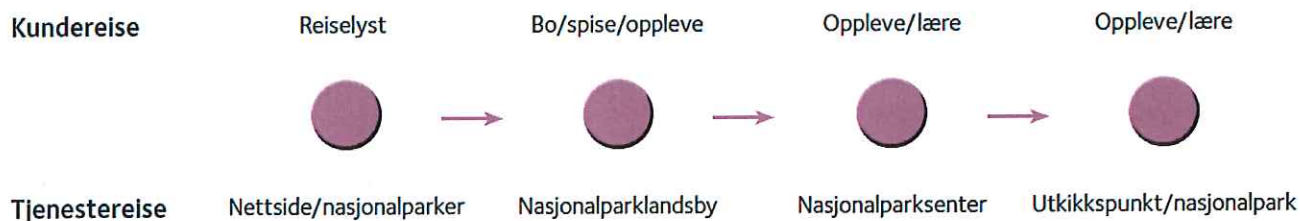
Dato 2. mai 2017

Kriterier for nasjonalparkkommuner for å være aktører under merkevaren Norges nasjonalparker

Nasjonalparkene er det flotteste vi har av natur, og skal oppleves og bevares. For å synliggjøre nasjonalparkene som attraktive turmål, skal det implementeres en merkevare- og kommunikasjonsstrategi for nasjonalparkene. Formålet med denne er å gjøre nasjonalparkene enda mer attraktive som friluftslivsområder og reisemål, og bidra til tettere samarbeid mellom alle relevante aktører. En enhetlig profilering og kommunikasjon om nasjonalparkene er en del av strategien, slik at nasjonalparkene fremstår som en enhetlig merkevare. Etablering av informasjonspunkter, utkikkspunkter og tilrettelegging for at personer med lite friluftslivserfaring kan gå kortere turer i områdene, er viktige elementer i strategien. Merkevaren Norges nasjonalparker skal bidra til økt besøk på en bærekraftig måte. Fokusområdene for merkevaren er verdiskaping, besøksforvaltning og vern.

Nasjonalparkene, besøksentrene, nasjonalparklandsbyene, nasjonalparkkommunene og lokalt næringsliv skal være vertskap for opplevelser og vise omsorg for de besøkende og naturen. Denne oppgaven må løses av aktørene i fellesskap.

Merkestrategien legger opp til et utstrakt samarbeid mellom aktørene. Kundereisen starter når den besøkende finner informasjon på nettet, og fortsetter via besøk i for eksempel nasjonalparklandsbyen med reiselivsaktører og besøksenter til startpunkt, utkikkspunkt eller informasjonspunkt ved nasjonalparken. Hensikten er å gjøre alle aktørene mer tilgjengelige for besøkende, men ikke minst legge til rette for at besøk hos en aktør fører til besøk hos en annen.

Kundereisen betinger høy kvalitet i alle ledd og hos alle aktører, og merkestrategien skal bidra til å sikre denne kvaliteten. Det er i kvaliteten på kundereisen vi som vertskap kan innfri merkevarens lovnad om gode opplevelser. Samtidig kan vi påvirke gjestenes bruk av nasjonalparken og området rundt for å ivareta verneverdiene. Ikke alle verneområder har en kundereise som beskrevet over, men i et samarbeid med reiselivsaktører vil alle verneområder ha sin egen kundereise.

Nasjonalparkene gir muligheter for utvikling av lokal og nasjonal bred (økonomisk, kulturell, sosial og miljømessig) verdiskaping. Nasjonalparkkommunene skal legge til rette for realisering av mulighetene merkevaren Norges nasjonalparker medfører. Selv om aktørene har forskjellige roller og ansvarsområder må implementeringen av merkevaren skje som et aktivt og kontinuerlig samarbeid mellom aktørene.

Besøksforvaltning er å legge til rette for og styre bruken av kommunale områder slik at opplevelsen for de besøkende og den lokale verdiskapingen blir best mulig, samtidig som man ivaretar naturkvalitetene.

Det er viktig at det stilles krav til aktørene under merkevaren for å sikre gjennomgående høy kvalitet. For nasjonalparkkommuner som ønsker å bli en aktør under merkevaren betyr det at de skal bygge opp under verneverdiene og kvalitetene i nasjonalparkene, legge til rette for verdiskaping samt implementere merkevaren Norges nasjonalparker. Hvordan dette gjennomføres i kommunene behandles i kommuneplaner og handlingsplaner.

Nasjonalparkkommunen har som aktør under merkevaren ansvar for å bidra, stimulere og legge til rette for lokal verdiskaping og næringsutvikling.

Nasjonalparkkommunen har ansvar for tilrettelegging for kundereisen innenfor kommunens grenser, utenfor nasjonalparkens grenser.

Nasjonalparkkommunen har et medansvar når det gjelder hvordan kommune og verneområdestyre skal samarbeide om bidrag, stimuli og tilrettelegging i og utenfor nasjonalparken. Kundereisen gir gode rammer for dette og det er avgjørende at partene er bevisst sine roller og oppgaver, og at de utfyller hverandre og arbeider godt sammen.

I et kundereiseperspektiv bør det være en sømløs overgang mellom områdene i og utenfor verneområdene. Vernegrensene skal være tydelige og det bør oppleves som positivt å komme inn i et verneområde. Kommuneplanen bør derfor komplettere besøksstrategien for nasjonalparken.

Nasjonalparkkommunen skal arbeide aktivt med å fylle rollen som aktør under merkevaren. Dette skjer gjennom tiltak i egen regi eller i samarbeid med andre aktører som verneområdestyrer, besøkssenter, næringsliv, grunneiere, fjellstyrer, frivillige organisasjoner og andre det er naturlig å samarbeide med. Tiltak som bidrar til at opplevelsene i kundereisen blir så gode som mulige for de gjestene som besøker våre områder skal prioriteres.

Nasjonalparkkommunene skal gjennomgå status i forhold til kriteriene nedenfor en gang hvert fjerde år i forbindelse med rullering av kommuneplanen. Statusen sendes NPKL.

Gjennom kontinuerlige forbedringer vedlikeholdes eksisterende tilbud samtidig som det utvikles nye over tid.

Alle aktører under merkevaren Norges nasjonalparker skal følge retningslinjene i [Designmanual for Norges nasjonalparker](#).

KRITERIER FOR NASJONALPARKKOMMUNER UNDER MERKEVAREN NORGES NASJONALPARKER

1.0 Kommuneplan

Nasjonalparkkommunen skal forankre sin status som aktør under merkevaren Norges nasjonalparker i sitt planverk.

- 1.1** Nasjonalparkkommunens ansvar og rolle under merkevaren Norges nasjonalparker skal beskrives i kommuneplanen.
- 1.2** I kommuneplanens samfunnsdel beskrives mål og strategier for kommunen som nasjonalparkkommune.
- 1.3** I handlingsdelen beskrives konkrete tiltak og hvordan de skal gjennomføres i kommunal virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlige organer, frivillige organisasjoner og private aktører.

- 1.4 I kommuneplanens arealdel skal det tas hensyn til verneområdene og verneverdiene i områdene. Det må komme fram hvordan kommunen gjør dette ved bruk av arealformål og eventuelt hensynssoner.
- 1.5 Nasjonalparkens plass som attraksjon og satsingsområde skal beskrives i kommuneplanen. Kommuneplanen skal støtte opp om besøksstrategien for nasjonalparken(e) og de øvrige verneområdene i kommunen og slik bidra til en funksjonell overgang mellom verneområdene og områdene utenfor.
- 1.6 Nasjonalparkkommunen skal gjennom et aktivt og kontinuerlig arbeid vurdere behov for endringer og forbedringer som bidrar til merkevarens målsetting om mer besøk, økt verdiskaping og bedre vern. Forslag til forbedringer tas opp under den årlige revisjonen av handlingsdelen.
- 1.7 Nasjonalparkkommunene skal gjennomgå status på kriteriene hvert fjerde år i forbindelse med revidering av kommuneplanen. Statusen sendes Miljødirektoratet.

2.0 Kundereisen

Nasjonalparkkommunen skal som aktør under merkevaren Norges nasjonalparker være med å innfri merkevarens målsetting om mer besøk, økt verdiskaping og bedre vern.

- 2.1** Nasjonalparkkommunen er forpliktet til å delta i de arenaene nasjonalparkstyrene har etablert som faglig rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg.
- 2.2** Nasjonalparkkommunen skal ha minst en naturlig innfallsport til nasjonalparken i form av et tettsted.
Tettstedet skal ha grunnleggende servicefunksjoner som dekker primære behov i et kundereiseperspektiv, herunder; informasjon, overnatting, matservering og dagligvarehandel.
- 2.3** Nasjonalparkkommunen skal ha en stedsutviklingsplan for tettstedet/tettstedene som er valgt som innfallsport til nasjonalparken.
- 2.4** Nasjonalparkkommunen skal ha turmuligheter og merkede stier.
- 2.5** Nasjonalparkkommunen skal legge til rette for stedsnære aktivitets-, friluftslivs- og opplevelsestilbud.
- 2.6** Nasjonalparkkommunen skal, i tett samarbeid med sitt respektive verneområde-/nasjonalparkstyre, informere om de nærliggende verneområdene og tilbudene i randsonen til disse. Dersom det skal informeres under merkevaren skal kommunens nasjonalparkkommunelogo benyttes, ikke respektivt kommunevåpen og det tilhørende malverket. All informasjon skal være i henhold til [Designmanual for Norges nasjonalparker](#) og holdes oppdatert.
- 2.7** Nasjonalparkkommunen skal være en aktiv pådriver og tilrettelegger for å høyne kvaliteten på alle punktene i kundereisen, innenfor sitt nedslagsfelt. Dette medfører tett dialog med kommersielle og ikke-kommersielle aktører.

3.0 Kompetanse

Økt kompetanse skal sikre god lokal kunnskap om nasjonalparkkommunen, verneområdene og god service til gjestene.

- 3.1** Nasjonalparkkommunen skal gjennomføre eller bidra til tiltak som styrker kompetansen innen verdiskaping, besøksforvaltning, vern og vertskapsfunksjon i egen kommune.

Norges nasjonalparkkommuner og nasjonalparklandsbyer
Brubakken 2
2686 LOM

Trondheim, 31.05.2017

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2017/4649

Saksbehandler:
Reidar Dahl

Kriterier for nasjonalparkkommuner for å være aktører under merkevaren "Norges nasjonalparker"

Direktoratet mener kriteriene NPCL har utviklet er egnet for å vurdere om kommunene kan godkjennes som aktører under merkevaren. Kriteriene vil bli tatt i bruk etter første rullering av kommuneplanene. Direktoratet vil komme tilbake til prosedyrer for godkjenning av nasjonalparkkommuner som aktører under merkevaren.

Kommunene kan søke om status som aktør før første rullering av kommuneplanen. Det forutsetter at de kan vise til et systematisk arbeid for å nå målsetningene for merkevaren.

Vi viser til Deres oversendelse av 8.5.2017 med kriterier for Nasjonalparkkommuner som kan være aktører under merkevaren "Norges nasjonalparker".

Merkevaren Norges nasjonalparker har som målsetning at nasjonalparkene skal trekke flere besøkende og at verneområdene skal få et bedre vern, noe som igjen skal føre til større verdiskaping. Kommunenes oppgaver og roller gjør at de har gode forutsetninger for å kunne bli sentrale aktører i arbeidet med å implementere merkevaren "Norges nasjonalparker". Samtidig vil det kreve et målrettet arbeid med klare målsetninger og konkrete tiltak om målsetningene for merkevaren skal nås.

Miljødirektoratet mener kriteriene NPCL har utviklet er egnet for å vurdere om kommunene kan gis status som aktører under merkevaren. Å knytte kriteriene til kommuneplanen gir et godt grunnlag for å vurdere hvordan kommunene arbeider for å nå målsetningene for merkevaren "Norges nasjonalparker". Kriteriene forutsetter videre at kommunen arbeider for å heve kvaliteten på kundereisen. Tettstedsutvikling og konkrete tiltak vil være sentralt i dette arbeidet. Det samme vil kompetanseoppbygging.

Som aktører under merkevaren kan nasjonalparkkommunene benytte logoen for "Norges nasjonalparker" og designmanualen. De andre aktørene under merkevaren er Norges nasjonalparker, de autoriserte besøkssentrene, Norges nasjonalparklandsbyer og andre verneområder (ved forvaltningsmyndigheten/forvaltningsstyret). Logo og designmanualen profilerer merkevaren. Miljødirektoratet forvalter designmanualen strengt og gir råd og veiledning i bruk av den. Samtidig er en sterk merkevare avhengig av at det er sammenheng mellom forventningene besøkende har til merkevaren og opplevelsen av den. For kommunene vil det viktigste være kvaliteten på kundereisen og hvordan de besøkende opplever den.

Miljødirektoratet er gitt ansvaret for å implementere strategien for merkevaren "Norges

nasjonalparker". Med det følger å tildele kommuner status som aktører under merkevaren. Miljødirektoratet vil bruke kriteriene ved behandlingen av søknader fra nasjonalparkkommunene om status som aktører under merkevaren.

I kriteriene står at nasjonalparkkommunene skal gjennomgå status for kriteriene hvert fjerde år i forbindelse med rullering av kommuneplanen. Kommunene sender statusen til NPKL. NPKL vil så sende rapportene til Miljødirektoratet. Prosedyrene knyttet til nasjonalparkkommunenes rapportering og NPKLs behandling av rapportene vil vi komme tilbake til. Vi vil da også redegjøre for hvordan kriteriene skal brukes ved Miljødirektoratets behandling av søknader om status som aktører under merkevaren. Rullering av kommuneplanene vil skje i neste kommunestyreperiode (2019-2023). Gjennomgangen av statusen i kommunene kan da tidligst bli i 2020.

Miljødirektoratet ønsker at noen kommuner får status som aktører under merkevaren også før 2020. Vi vil derfor behandle søknader fra kommuner som kan vise til at de arbeider systematisk med målsetningene for merkevaren. Det kan være at kommunen har en kommunedelplan for temaet. Det kan også henvises til relevante tiltak i handlingsdelen i kommuneplanen. Direktoratet vil da ta hensyn til om tiltakene er i tråd med kriteriene som omhandler kundereisen og kompetanser. Statusen som nasjonalparkkommuner ble i 2008 gitt for inntil 10 år og kommunene skulle da søke på nytt om statusen ønskes opprettholdt. Direktoratet vil forlenge statusen som nasjonalparkkommuner til 2021. Da vil ordningen for godkjenning nasjonalparkkommunene som aktør under merkevaren være etablert og det vil være naturlig å vurdere om ordningen med nasjonalparkkommuner etter kriteriene fra 2008 skal videreføres.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Olav Nord-Varhaug
seksjonsleder

Reidar Dahl
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

PROSEDYRE VEDRØRENDE SØKNAD OM STATUS SOM NASJONALPARKKOMMUNE

Innledning

Det er et mål at verneområdene og andre verdifulle naturområder blir en viktig ressurs i samfunnsutviklingen. I 2013 ga KLD Miljødirektoratet i oppdrag å utvikle en merkevare- og besøksstrategien for nasjonalparkene. Merkevarestrategien skal medvirke til å gi nasjonalparkene en tydeligere identitet og sikre mer helhetlig informasjon om nasjonalparkene sine verdier.

Strategien skal også styrke nasjonalparkene som attraksjoner for besøkende gjennom høy kvalitet på tilbudet i og rundt parkene. Da vil flere bruke nasjonalparkene og den lokale verdiskapingen, blant annet i reiselivet, øke. Samtidig skal naturverdiene i parkene sikres på en enda bedre måte. Strategien og en implementeringsplan ble godkjent av KLD i 2016.

Miljødirektoratet har ansvaret for å implementere merkevare- og besøksstrategien. I implementeringsplanen pekes det på fem aktører som vil være sentrale i gjennomføringen:

- Norges nasjonalparker (forvaltningsstyrene)
- Autoriserte besøkssentre
- Nasjonalparkkommunene
- Nasjonalparklandsbyene
- Andre verneområder (forvaltningsmyndighetene)

Nasjonalparkkommunene som aktør under merkevaren

I perioden 2008 – 2012 fikk 34 kommuner status som nasjonalparkkommuner. Kriteriene som da gjaldt, bygde på i stor grad på hvor store areal i kommunen som var nasjonalpark.

Med merkevaren følger at nasjonalparkkommunene sammen med de andre aktørene får ansvar for å implementere merkevaren Norges nasjonalparker. Det gjør at det nå stilles andre krav til nasjonalparkkommunene. Samtidig gir statusen rettigheter til å bruke merkevaren i arbeidet med lokal verdiskaping og profilering av kommunen.

Krav til nasjonalparkkommunene

For å være søknadsberettiget til status som nasjonalparkkommune, må kommunen ha:

- en hel nasjonalpark innenfor kommunegrensen
- eller
- nasjonalparkareal og delta i et interkommunalt samarbeid med andre kommuner med nasjonalparkareal angående nasjonalparkinformasjon, tilrettelegging og reiseliv
- eller
- et autorisert besøkssenter nasjonalpark evt. et informasjonssenter med samarbeidsavtale med et besøkssenter nasjonalpark gjelder tilsvarende samarbeidskrav som over.

I særlige tilfeller kan kommuner som ikke tilfredsstillt kravene ovenfor søke om status som nasjonalparkkommune. Kommunen må da be Miljødirektoratet om en vurdering av om de er søknadsberettiget.

Kommuner som er søknadsberettiget, kan søke om å bli godkjent som nasjonalparkkommune når kommunestyret har gjort vedtak om at kommunen skal oppfylle kriteriene for nasjonalparkkommuner. Kravet til kommunen er at tiltak for å oppfylle kriteriene skal innarbeides i kommunens planverk og virksomhet forøvrig. Kommunene bør begynne arbeidet så snart den

er tildelt statusen. Innarbeiding i kommuneplanen skal senest skje ved første revidering av kommuneplanen.

Eksisterende nasjonalparkkommuner som blir godkjent etter nye kriterier, skal også begynne arbeidet med implementeringen av kriteriene så snart de er godkjente. Innarbeidingen av kriteriene i kommuneplanen skal skje ved første revidering og senest innen 2023.

Rettigheter som nasjonalparkkommune

Status som nasjonalparkkommune gir kommunen rett til å ta i bruk merkevaren og designmanualen med retningslinjer i sin visuelle profil og i profilering av kommunen.

Status som nasjonalparkkommune gir rett til å søke medlemskap i Norges nasjonalparkkommuner og nasjonalparklandsbyer (org.nr. 914 889 375).

Eksisterende nasjonalparkkommuner som søker og får godkjenning etter nye kriterier innen utløpet av 2021 beholder sin status som nasjonalparkkommune. Nasjonalparkkommuner som unnlater å søke mister statusen. Dette fordi status etter gammel ordning opphører ved utløpet av 2021.

Prosedyrer ved søknad om og tildeling av status som nasjonalparkkommune

Følgende prosedyre benyttes ved søknad om og tildeling av status som nasjonalparkkommune:

1. Kommunestyret gjør vedtak om at kommunen skal implementere kriteriene for nasjonalparkkommuner i kommuneplanens samfunnsdel og øvrige planverk og i kommunens virksomhet forøvrig.
2. Kommunen sender søknad til Miljødirektoratet om å bli godkjent som nasjonalparkkommune.

Følgende informasjon skal fremgå av søknaden:

- kommunens navn, adresse og organisasjonsnummer,
- navn på kontaktperson, telefon-/mobiltelefonnummer og e-postadresse

Følgende vedlegg skal følge søknaden:

- Kopi av kommunestyrevedtak og saksframlegg.
 - Tidfestet handlingsplan for implementering av kriterier for å være aktør under merkevaren Norges nasjonalparker. Handlingsplanen skal vise hvordan kommunen har tenkt å innarbeide kriteriene i kommuneplanen ved første rullering og senest innen 2023.
 - Dokumentasjon på at kommunen er søknadsberettiget, jfr. punktene ovenfor
3. Miljødirektoratet tildeler statusen hvis søknaden er fullstendig og kommunen oppfyller kravene ovenfor. Miljødirektoratet avviser søknaden om søkeren ikke kvalifiserer til statusen

Miljødirektoratets avgjørelse kan ikke påklages.

Rapportering

Nasjonalparkkommunene skal gjennomgå status for implementeringen av kriteriene en gang pr. kommunevalgperiode. Det bør gjøres i forbindelse med rullering av kommuneplanen. Statusen sendes Miljødirektoratet.

Tilbaketrekking av status som nasjonalparkkommune

Tilbaketrekking av status pga. forhold i kommunen

Miljødirektoratet kan/vil frata kommuner statusen som nasjonalparkkommune hvis:

- kommunen ikke innarbeider kriteriene i kommunenes virksomhet, eller
- kommunens bruk av merkevaren ikke er i tråd med retningslinjene

Tilbaketrekking av statusen vil ikke kunne påklages.

Når en kommunen mister statusen som nasjonalparkkommune, skal all informasjon om at kommunen har slik status fjernes og ikke lenger anvendes. På samme måte skal skilt og andre effekter der merkevaren er brukt fjernes.

Tilbaketrekking av status som følge av statlige beslutninger

Ordningen med nasjonalparkkommuner kan opphøre som følge av politiske vedtak på nasjonalt nivå. Miljødirektoratet vil da trekke tilbake retten til å gjøre seg nytte av status og merkevare. Berørte kommuner skal i så fall varsles om dette i god tid.

Kommuner med nasjonalparkareal større enn 1 km²

Status 30.05.2018

Alta	Hol	Nordre Land	Sunnal
Arendal	Holtålen	Nordreisa	Sørfold
Bardu	Hvaler	Nore og Uvdal	Sør-Fron
Beiarn	Jondal	Odda	Sør-Varanger
Bodø	Jølster	Oppdal	Tinn
Brønnøy	Karasjok	Os	Tolga
Båtsfjord	Kautokeino	Os	Torsken
Dovre	Kragerø	Porsanger	Tranøy
Eidfjord	Kvalsund	Rana	Trysil
Engerdal	Kvinnherad	Rauma	Tvedestrand
Etne	Lesja	Rennebu	Tydal
Fauske	Lierne	Ringebu	Tynset
Folldal	Lom	Rødøy	Ullensvang
Fredrikstad	Luster	Røros	Ulvik
Færder	Lødingen	Røyrvik	Vadsø
Førde	Meløy	Saltdal	Vang
Gausdal	Meråker	Sel	Vardø
Gildeskål	Midtre Gauldal	Selbu	Vefsn
Gloppen	Målselv	Skjåk	Verdal
Grane	Namsskogan	Snåsa	Vevelstad
Grimstad	Nesseby	Sogndal	Vinje
Grong	Nord-Aurdal	Stjørdal	Vågå
Hammerfest	Norddal	Stor-Elvdal	Øystre Slidre
Hattfjell	Nord-Fron	Stryn	Årdal

